SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 7. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 12, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1990 Ч. 7. РІК XCVII

ЗАКЛИК

СЕКРЕТАРІЯТУ НРУП В СПРАВІ 22-ГО СІЧНЯ

Дорогі громадяни України!

Наближається велике свято нашого народу — День Соборности України.

22-го січня 1919 року дві незалежні Українські держави: Українська Народна Республіка і Західньо-Українська Народна Республіка, що утворилися в результаті революційних процесів в Европі на початку XX століття — розпаду Російської та Австро-Угорської імперії — об'єдналися в єдину суверенну державу

Після довгих років безправ'я і рабства, після багатовікового гноблення і зневаги, український народ, а разом з ним і представники інших народів, для яких Україна була батьківщиною, знову стали єдиними повноправними господарями на своїй споконвічній землі.

„Громадяни в УНР рівні в своїх громадських і політичних правах. Уродження, віра, національність, освіта, майно, оподаткування не дають ніяких привілеїв в них. Ніякі титули в актах і діловодстві УНР вживатися не можуть", — читаємо п. II І-го розділу Конституції УНР.

„Віднині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпровська Україна в одну велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Віднині є тільки одна незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної української держави на добро і щастя українського народу", — стверджував „Акт про з'єднання України" з 22-го січня 1919 року.

Чи могла вистояти у тогочасному світі держава, що, незважаючи на далеку від гуманізму об'єктивну реальність, поставила собі за мету перш за все утвердити свободу і справедливість? Які об'єктивні причини того, що не зумівши об'єднати пробуджену народну волю, молода українська держава впала, а Україна знову була цинічно поділена між своїми сусідами?

На ці і багато інших питань ще потрібно дати відповідь історичній науці. Але очевидно одне: „Ідеали Української Народної Республіки і сьогодні є нашими ідеалами. Справа, за яку боролись наші діди і батьки, сьогодні є нашою справою.

Сьогодні жовто-гаряче сонце свободи знову сходить на блакитному небокраї України.

Тож зустрічаймо його, брати і сестри українці! Зустрічайте його наші брати і сестри росіяни, евреї, поляки, болгари і всі, всі люди доброї волі, для кого Україна є батьківщиною. Виборюймо: і волю, і незалежність економічну і політичну, бо тільки суверенна українська держава може врятувати нас від радіоактивної аварії, повернути нам втрачені права, забезпечити достойне людині життя, щастя і добробут для наших дітей.

Народний Рух України за Перебудову закликає всіх громадян взяти участь у святкуванні Дня Соборности України. 21-го січня, у неділю, о 12-ій год. дня пропонуємо створити живий ланцюг єднання між колишніми столицями двох українських держав — Києвом і Львовом. О 4-ій год. на Софійському майдані у Києві, а одночасно і в усіх містах по дорозі єднання відбудуться короткочасні мітинґи і Молебні „За Україну".

Живий ланцюг єднання проляже на дорозі Київ-Житомир-Рівне-Тернопіль-Львів. У Києві він простягнеться від Софійського майдану, по вулиці Володимирській, бульварі Тараса Шевченка, проспекту Перемоги.

Всіх, хто небайдужий до долі України, а заразом до долі власної і долі своїх дітей, чекаємо на дорозі єднання, щоб разом узявшись за руки, відчути, що вже не буде тої сили, що зможе роз'єднати нас.

Секретаріят НРУП

ЧЕРНІВЕЦЬКИХ ДІТЕЙ ПОВЕЗЛИ ДО ТАШКЕНТУ

Лондон (УЦІС). — На вимогу екологічної комісії НРУП організовано поїздку до Ташкенту групи дітей з „чернівецькою" хворобою. Вони пройдуть обстеження в клініці проф. Н. Дехкан-Ходжаєвої, яка в 1974 р. виділила грибок — замінеллю, що вражає клітини крови і може викликати облисіння.

Узбецький професор ще влітку пропонувала свої послуги облздороввідділу, але чернівецьке начальство з цього не скористалось. І зараз заступник завідуючого облздороввідділу О.С. Баніт та головний педіятр области Н.М. Скращук намагалися не допустити в Ташкент дітей з офіційною діягнозою „хемічна хвороба", в черговий раз демонструючи свою вірність горезвісній „теорії" талієвого отруєння і небажання організувати серйозне вивчення захворіння. Тільки спільними зусиллями працівників 2-ої дитячої лікарні, Батьківської Комісії, лікаря Н. М. Шевчука та екологічної комісії НРУП вдалося відправити до Ташкенту достатньо репрезентативну групу хворих.

Значну частину транспортових витрат взяли на себе чернівецькі неформали. НРУП виділив 200 карбованців, УГС — 100 карбованців Спілка Української Молоді Буковини — 30 карбованців.

Днями до лікарів ЗСА та Канади направлено звернення Ради чернівецької організації НРУП з проханням створити дослідницькі групи для вивчення „чернівецької" хвороби та організувати обстеження групи дітей.

В Міннеаполісі творять Товариство Допомоги НРУП

Міннеаполіс, Мінн. (а.л.). — В п'ятницю, 29-го грудня 1989 року, тут відбулася нарада в справі створення Товариства Допомоги Народному Рухові України за Перебудову (НРУП). Нарадами провадив д-р Анатолій Лисий.

Відбувся досить жвавий обмін думок, який включав різні пропозиції відносно способу та організаційних форм для створення допомоги, враховуючи вже існуючі організаційні можливості в українськім суспільстві.

Потреба спільних зусиль в цій акції, оминаючи різні попередні громадські розділення та афіляції, була особливо наголошена в дискусії. Разом з цим переважила думка, що допомога НРУП повинна бути сконцентрована і спрямована до централі НРУП, а не до поодиноких вибраних його частин, як це обстоювали деякі з присутніх учасників нарад. Такий підхід означав би знову плекання розбиття в суспільстві, що зробить допомогу неефективною.

В наслідок нарад було створено Ініціятивний Комітет, який в скорому часі скличе ширші громадські збори бажаючих допомогти НРУП, які виберуть постійну Управу Товариства Допомоги Рухові. До Ініціятивного Комітету ввійшли: д-р Анатолій Лисий, Михайло Каркоць, Олександер Полець, Василь Станиславів, Ольга Антохій і Володимир Дячук.

Інж. М. Корчинський доповідав у Китаї

Піттсбург. — На запрошення китайського металюргійного товариства інж. Михайло Корчинський брав участь у міжнародній конференції у Панзгігуа (Panzhihua, Китай), в днях 13-16-го листопада 1989 року. Темою конференції були питання використання залізних руд з домішкою тітану і ванадію. Експлуатація цих рух є головним джерелом добування ванадію, цінного елементу для легування сталі. У світовому маштабі, Китай є третім у продукції ванадію, після Південної Африки і Совєтського Союзу.

Темою доповіді інж. Корчинського було використання ванадію для покращання властивостей конструкційних сталей. Ім'я Корчинського добре відоме китайським металюрґам завдяки серії доповідей, що він виголосив у попередніх роках у головних центрах сталеварення: Вуган, Аншан, Даліян і Пекін. Не диво, що цим разом його запрошено бути предсідником пленарної сесії конференції.

Доїзд до Пензгігуа не легкий; сім годин поїздом від найближчого летовища у Кунмінґ. Залізничний шлях веде через важко доступний гористий терен, із безліччю тунелів, мостів та віядуктів. Сталеварню у Панзгігуа побудовано у 1960-их роках із стратегічних міркувань. Це мала бути третя оборонна лінія на випадок совєтської інвазії. У 1970-их роках, економічні реформи в Китаї допомогли комунальному будівництву. Сьогодні, завдяки високій прибутковій сталеварні, Панзгігуа є вповні побудоване місто, з багатоповерховими мешканевими будинками, школами та інститутами.

Після конференції інж. Корчинський мав нагоду відвідати сталеварні у Ченгду і Мааншан.

Мистець, що відтворив відродження України

В. Патик (зліва) і В. Овсійчук, мистецтвознавець. (Фото: Д. Даревич)

Джерзі Сити, Н. Дж. — У привітливій, але гамірній і виповненій вщерть пекарні-ресторані Вжесневських у Торонто ми зустрічаємося, після „дванадцятки" в церкві св. Миколая, що лише на кілька кроків віддалена від гостинниці, де сходяться всі, що хочуть знати, що діється , хто новий приїхав і яка найцікавіша українська імпреза відбулася або відбувається.

Стиснений при малому столику, над яким небезпечно балянсують тарілки зі смачною юшкою, я стараюся випитатися якнайбільше недавно прибулого з України мистця Володимира Патика, ім'я якого добре знайоме нам усім. Він ще зовсім не звикнув до темпа життя у Північній Америці, яке в Торонто не менш прискорене, як і в Ню Йорку, і здається, що мистець сам собі не вірить, що він таки на Заході.

Розповідає, що хоча плянував відвідати Канаду — виїзд прийшов зовсім нагло і несподівано, завдяки тому, що дістався йому квиток на літак і він мусів негайно виїхати зі Львова в Москву.

В. Патик — незвичайно скромна людина і спершу ніяк не хоче розповідати про себе та про свою творчість. Щойно коли довідується, що ми мали спільного друга, померлого вже мистця Омеляна Ліщинського і що ми обоє львів'яни, В. Патик вже не такий замкнутий в собі, а його тепла, лагідна усмішка розтоплює усі леди. Він відповідає на питання, а при тому вхопивши кусок паперу і олівець, що я йому підсуваю, кількома рисками пояснює мені дві картини, що недавно виконав з приводу 175-річчя з дня народин Тараса Шевченка і які були на виставках у Львові та Києві цього року і їх закуплено міністерством культури України. Це були символічні картини до слів Кобзаря „Та не однаково мені" і „Чи буде суд", що є, власне кажучи, варіянтом першої картини. А на них, як креслить нам на столі В. Патик, розп'ятий Шевченко, і горіючий Сталін, і дівчина з калиною. Ми стараємося уявити собі ці полотна в цілости, як ще один причинок до подій та історії пропам'ятного для всіх 1989 року.

Мистець глибоко пережи

(Закінчення на стор. 4)

ТРАДИЦІЙНИЙ СВЯТ-ВЕЧІР

Ірвінгтон, Н.Дж. — Організація Оборони Лемківщини, 5-ий Відділ, влаштовує традиційний свят-вечір, який відбудеться тут в суботу, 20-го січня, о 7-ій год. вечора в Українському Народному Домі, 140 Проспект аве. Після вечері о 9-ій год. розпічнеться забава при звуках оркестри „Хлопці зі Львова", в програмі вечора виграші та інші атракції. Столи слід замовляти у Цьока, тел.: 654-8062.

Польща і Мадярщина отримають один більйон допомоги від Японії

Бонн, Західня Німеччина. — Прем'єр-міністер японського уряду Тошікі Кайфу, який перебуває тепер на відвідинах у Західній Европі, заявив у Берліні, що його уряд плянує підтримати відсталу економіку Польщі і Мадярщини і виасиґнувати для цієї цілі один більйон долярів допомоги. При тому він заявив, що Японія зацікавлена політичними змінами у Східній Европі та можливостями грошових інвестицій у цих країнах.

Очевидно запропонована допомога Японії менш-більш зрівнюється з такою ж допомогою запропонованою урядами З'єднаних Стейтів Америки і Західньої Німеччини. Рішення уряду Японії не так важливе висотою самої допомоги, як відкриттям шляхів для приватних японських компаній для інвестування свого капіталу у згаданих країнах. На чергу напевно незабаром прийдуть також інші держави східнього бльоку, які або вже цілковито порвали з комуністичною системою, або знаходяться на шляху такого розриву, зокрема Чехо-Словаччина, Румунія і евентуально Болгарія. Східня Німеччина отримає масивну економічну допомогу від Федеративної Німецької Республіки, не зважаючи на те, що економічний стан у так званій Німецькій Демократичній Республіці мало відрізняється вже сьогодні від інших західньоевропейських держав.

Прем'єр-міністер Японії бачить рішення свого уряду у дещо іншому світі. Він заявив західньоевропейським кореспондентам, що Японія відчуває потребу збільшення ґльобальної відповідальности за долю світу і хоче маршувати разом з іншими великими й економічно стабільними демократичними державами, щоб закріпити мир на усіх континентах та спричинитись до осунення економічної відсталости у частині світу, який перебував у частинному політичному поневоленні і залежності від інших держав.

Мадярщина і Польща отримають отже по 500 міл. дол. допомоги на протязі чергових трьох років, а крім того Токіо ґарантуватиме капіталовкладення японських компаній в економіку східньоевропейських країн. Японія, — заявив прем'єр Т. Кайфу, — вишле незабаром більшу торговельну делеґацію до кількох держав Східньої Европи для перевірки потреби допомоги. Він переконаний, що через таке потягнення Японія незабаром буде в колі тих держав, які ведуть перед у процесі демократизації світу.

Англійський парлямент прийняв закон про воєнних злочинців

Лондон, Англія. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Сітвен Прокеш та інші повідомили, що британський парлямент великою більшістю голосів прийняв законопроєкт, який пропонує змінити систему британського законодавства у такій формі, щоб уряд і судівництво мали можливість притягнути до кримінальної відповідальности воєнних злочинців, які поповнили злочини під час гітлерівської окупації і тепер перебувають в Англії.

Згідно з теперішнім законодавством, злочинців, чи здогадних злочинців, не можна було притягнути до судової відповідальности і евентуального засуду, якщо злочин був доконаний за кордоном не на території Великобританії. Теперішній закон дає в руки уряду силу визнавати чи закид є злочином і чи за цей злочин треба і можна притягати запідозрілого до суду. Виглядає, що новий законопроєкт буде прийнятий, кажуть спостерігачі, бо за прийняттям закону голосували також консервативні посли, а також прем'єр-міністер Марґарет Тачер і лідер Лейбористської опозиції Ніл Кінок домагаються покарання винних, якщо таких знайдуть на території Англії.

В 1988 році уряд перевів був окреме розслідування закидів у висліді чого виявилось, що є підстави для того, щоб такий закон був прийнятий. Принаймні чотирьом особам закидають поважні злочини, чи участь у злочинних акціях, та у винищуванні жидів під час гітлерівської екстермінації. Підозрілі, прізвища яких було названо, це покищо литовці, латиші і білоруси. Один із запідозрілих помер у 1989 році. На списку парляментарної комісії є ще 75 інших осіб, минуле яких прокуратура буде перевіряти. Серед запідозрілих є також колишні мешканці України та прибалтійських країн.

Тут, як у попередніх подібних випадках, знову виринуло прізвище відомого ненависника українців і ловця „нацистів" Сімона Візенталя, який вважає, що „нацистські злочини не можуть бути задавнені" і особи причетні до цих злочинів мусять бути покарані. Ані тепер, ані перед тим С. Візенталь не згадує про комуно-московських воєнних злочинців, на совісті яких є сотні тисяч, якщо не мільйонів жертв.

Центр дослідів С. Візенталя в Лос Анджелесі повідомив кореспондентів, що принаймні 20 воєнних злочинців в Англії будуть притягнені до кримінальної відповідальности.

Справа зміни закону була гостро дискутована в палаті громад і палаті лордів і багато британських послів сумніваються у правильності прийнятого законопроєкту. Посли сумніваються, чи будь-яка судова установа може об'єктивно розглянути справи з-перед 50-ти років. Міністер внутрішніх справ Дейвид Оддінґтон заявив, що він хоч підтримує прийнятий законопроєкт, але разом з цим він не розуміє для чого тепер треба розпочинати карати старики, які жили 45 й більше років у Великобританії. Велику підтримку для законопроєкту дав головний рабин Великобританії лорд Джейкобвіц і члени парляменту від Лейбористської партії та голова жидівської громади Ґрівелл Дженнер, який сказав, що „не шукає помсти, але хоче, щоб перемогла справедливість".

ЛИТОВЦІ ВІТАЮТЬ М. ҐОРБАЧОВА ЯК ЛІДЕРА ЧУЖОЇ КРАЇНИ

Москва. — У середу, 10-го січня, на Соборній площі литовської столиці відбувся масовий мітинґ напередодні триденної візити Міхаїла Ґорбачова. Мітинґ повинен був продемонструвати Москві, що переважна більшість литовців підтримує рішення своєї Комуністичної партії відділитися від КПСС. А у четвер маси литовців вітали М. Ґорбачова як провідника чужої країни.

Рішення литовських комуністів було прийняте 20-го грудня на з'їзді партії і викликало сильне незадоволення з боку М. Ґорбачова, який, однак, обіцяв литовцям не застосовувати силу, навіть якщо вони будуть стояти на своєму. Замість того він післав у Литву групу своїх дорадників на чолі з членом Політбюра Вадімом Медведєвим, а в четвер прибув у Вільнюс сам, щоб переконати литовців відмовитися від свого рішення.

Опитування, проведене литовською Академією Наук, показало, що 82 відсотки населення республіки підтримує рішення своєї Компартії відокремитися від Москви. Більше того, з опитування видно, що найбільш популярним політичним діячем Литви є перший секретар ЦК республіканської Комуністичної партії Альґірдас Бразаускас. Коментатори відзначають, що до розриву з Москвою тисячі литовських комуністів виходили з партії, престиж якої впав до найнижчого рівня в історії. Тепер, однак, популярність її різко пішла вгору.

Метою запланованих на час візити Ґорбачова мітинґів буде надати вагомости вимогам про виведення совєтських військ з території Литви, про уневажнення совєтсько-німецького договору, що потягнув за собою анексію Прибалтики Сталіном, і про компенсацію „за ґеноцид проти литовського народу і масового виселення, а також за знищення довкілля в Литві, матеріяльних благ і національних цінностей".

Перед Ґорбачовим стоїть нелегке завдання: результати опитування литовської Академії Наук не дозволяють йому твердити, що проголошення литовськими комуністами „декларації незалежности" є справою рук „групи радикалів" і не користується широкою підтримкою в республіці. Литовці вважають, що Ґорбачов зуміє добитися якогось тонкого компромісу, який на певний час відсуне проголошення незалежности республікою, але не зупинить процесу її досягнення.

Совєтська телевізія показала, як Медведєв питав демонстрантів у Каунасі: „Ви хочете вийти зі складу Совєтського Союзу?" Не чекаючи відповіді, головний совєтський ідеолог сказав: „Ми за те, щоб люди були незалежні, мали права, щоб суверенітет був наповнений реальним змістом. Ми не проти цього. Ми за це, і саме для цього у нас відбуваються реформи".

Раніше Медведєв заявив, що рішення литовських комуністів є „незаконним" і „недемократичним".

Як пише московський кореспондент агентства Ассошіейтед Пресс Ендрю Кателл, з тону Медведєва під час його розмови з литовцями у Каунасі можна зрозуміти, що Кремль і далі категорично проти незалежности Литви і готовий надати їй більш широкі права лише в рамках совєтської федерації. Литовці не роблять секрету, що наступним кроком після відокремлення їх Компартії буде повний політичний розрив з Москвою.

Відсвяткують Січневі Роковини в Олбані

Олбані, Н.Й. (І.Д.). — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи відбудеться відзначення Січневих Роковин у вівторок, 16-го січня, в Олбані, у Велл будинку леґіслятури.

Від 10-ої год. буде мистецька виставка заходом ОЖ ОЧСУ. У 12-ій год. пічнеться святочна програма. Доповідь матиме ред. Ігор Длябога. У програмі виступлять: танцювальний ансамбль „Зорепад" під проводом Роми Прийми-Богачевської та бандурист Степан Качурак.

У неділю, 21-го січня відбудеться Святочна Академія в 3-ій год. в залі Українського Клюбу у Вотервліті. Доповідь матиме мґр Анна Ґоґоша. Участь візьмуть: соліст проф. В. Літинський, школа українознавства у Вотервліті і Пласт. Після програми перекуска.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВІ ЧИННИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ президента Джорджа Буша подали до відома, що з початком наступного місяця секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер поїде до Москви. Ціллю його поїздки є старатися усунути існуючі перепони нової совєтсько-американської угоди для справ роззброєння. Припускають, що Дж. Бейкер запропонує великі зменшення нуклеарних ракет далекого засягу. Ці ж самі офіційні чинники натякнули й на те, що Дж. Бейкер застановляється над можливістю відвідин Чехо-Словаччини, зокрема Праги, щоб в цей спосіб підкреслити підтримку новому урядові країни за мирну революцію, якою замінено правління твердолінійного комуністичного уряду

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА заперечення американського Уряду, Франція вирішила бути першою західньою державою, яка відновить свої дипломатичні відносини з Афганістаном. Рішення Франції відкрити свою амбасаду знову в Ісламабаді не є на руку Урядові президента Джорджа Буша, який постійно твердив що нестійкість уряду президента Наджібулли не є відповідним для відновлення дипломатичних стосунків, а це створювало враження, що Афганістан є країною дипломатично ізольованою. Одначе рішення Франції дещо змінює ситуацію, та, згідно з твердженнями політичних аналітиків, ставить Уряд ЗСА в дещо незручне становище, зокрема коли й інші західні держави можуть піти слідами Франції.

ПРОПОЗИЦІЯ УРЯДУ Великої Британії про допущення 50,000 осіб з Гонг-Конгу на постійне перебування після 1997 року, як ця британська колонія перейде на постійно під управління Китаю, зустрілася з дуже сильною опозицією в парляменті. Важливим у цій суперечці є те, що це заперечення приходить не тільки від опозиційної партії, але також у великій мірі й від членів партії правлячого уряду, тобто консервативної прем'єр-міністра Марґарет Тачер. Члени обидвох партій стверджують, що Англія та її громадяни не мають ані бажання, ані фізичної можливости приймати ще більше іміґрантів. Аналітики твердять, що ця справа буде не тільки причиною довгих суперечок в англійському парляменті, але також і вирішальним чинником у можливостях іміґрації громадян Гонг-Конгу.

УРЯД ПІВДЕННОЇ АФРИКИ подав до відома засобам масової інформації, що не буде ставити перепон американському муринові пасторові Джессі Джексонові на в'їзд до Південної Африки. Цю коротку заяву подав міністер закордонних справ Рольоф Ф. Бота, без жодних додаткових пояснень. Пастор Дж. Джексон відвідував вже кілька країн в Африці, але його прохання про в'їзну візу до Південної Африки були завжди відкинені. Отже ця заява міністра закордонних справ вказує на те, що тепер його прохання про в'їзну візу напевно не буде відкинено та дозвіл він отримає, хоча останніми часами сам Дж. Джексон не давав познак про те, що хоче туди їхати.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на пів року — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City N J 07303

І на Заході комунізм завмирає

Західньоевропейська, а також американська преса, інформуючи про події у Східній Европі, зокрема переміни в Мадярщині, Польщі, Чехо-Словаччині, Болгарії, Східній Німеччині і навіть в Румунії, не залишають поза увагою також комуністичних партій в Західній Европі, які, нема де правди діти, від приходу до влади в СССР Михайла Ґорбачова і проголошення ним політики перебудови й демократизації, а зокрема від часу дійсних політичних порετворень у сателітних країнах, перебувають у стані розгубленности.

Довшу статтю на цю тему написав у газеті „Ню Йорк Таймс" з 9-го січня Ален Рідінґ, який каже, що навіть колись чисельно великі комуністичні партії, наприклад, у Франції, Італії чи Еспанії, які будь-що-будь мали вплив на політику своїх країн, або на висліди у парляментарних виборах, шукають тепер ґрунту під ногами, борються за звичайне існування, за політичний вплив, який зменшився до зера після падіння традиційних комуністичних режимів у Східній Европі.

Останнім цвяхом в домовину комуністичних партій на Заході було падіння комуністичних режимів у Східній Німеччині, Чехо-Словаччині і Румунії, які принаймні у мінімальному вигляді творили ілюзію тривання великої комуністичної сили під керівництвом Москви у противагу до західнього демократичного бльоку, який, починаючи від 1980 року, тобто від часу приходу до влади президента Роналда Реґена в ЗСА, становив велику потенційну силу, яка хто знає чи не спричинилась до перемін на сході Европи і до лібералізації тоталітарної системи в СССР.

Комуністичні партії у Франції і Португалії, які в кожному відношенні наслідували політику й тактику комуно-московських імперіялістів, не зважаючи на зміни режимів, стоять тепер перед справжньою катастрофою. Масовий вихід членства, затрата престижу, вимога змін у програмі, фінансові труднощі, мабуть спричинять кардинальну зміну керівництва тим більше, що в Европі вже існує сьогодні інший зразок співіснування комуністичних партій з демократичними, як, наприклад в Еспанії, де комуністи влилися до бльоку лівих партій, серед яких є також немарксисти.

Навіть італійська Комуністична партія, яка зірвала зі зверхністю Москви ще в 1970-их роках, визнала існуючі труднощі і потребу перебудованого пристосування до політичних обставин, які існують тепер на Заході. У висліді цього визнання керівництво партії застановляється навіть над зміною назви і усуненням серпа і молота із свого організаційного прапора.

На сторінках західньоевропейської преси ведеться тепер затяжна дискусія, як і коли комуністичні партії на Заході можуть відсепаруватись від подій на Сході Европи, включитися у політичний процес своїх країн і не втратити цілковито обличчя, тобто не „зрадити" їхніх принципів.

На думку багатьох політичних спостерігачів, більшість західніх комуністичних партій, відпекуючись від перестарілої реторики, шукають співпраці із соціялістами і партіями центру. Виїмок становлять такі перестарілі керівники, як французький Жорж Марше і португальський Альваро Кунгаль, закостенілі ортодокси, які після упадку режиму румунського диктатора Ніколае Чаушеску (Й. Сталіна в мініятурі) цілковито почали тратити на престижі і, як кажуть спостерігачі, їхні дні пораховані. Рішаючий голос матимуть без сумніву тепер молоді кадри комуністичних партій, які вже почали визначувати „нові політичні шляхи", шляхи співпраці і цілковитого засудження залежности їхніх партій від московського центру.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ ПАНАМСЬКОГО уряду заявили, що два прибічники колишнього диктатора Панами ген. Мануеля Антонія Норієґи знайшли захист в перуанській амбасаді. З уваги на це військові частини ЗСА відразу оточили посілість перуанської амбасади в Панамі. Два про яких мова, це колишній капітан Ґонзальо (Чальо) Ґонзалєс, командир військової частини, яка відповідала за охорону головної квартири ген. А. Норієґи, та колишній підполковник Люї (Пакспо) Кордоба, якого противники ген. Норієґи ідентифікували, як того, що займався тортуруванням в'язнів.

М. Мельник

АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ БЕЗ ЗМІН

Щербицький пішов на пенсію 28-го вересня. Із його заяви і прощального слова на пленумі ЦК КПУ ніхто не пізнав би, що це уступає українець, який від 1972 року був „губернатором" України. Його кредо не змінилось: „Зараз, коли відомі групки намагаються штовхнути людей на шлях сепаратизму, оскаженілого націоналізму і шовінізму, я глибоко впевнений, що український народ стоятиме на позиціях інтернаціоналізму".

І так пішов у забуття найбільш успішний русифікатор народу, з якого він вийшов. Так теж зійшов зі сцени кримінальний злочинець, який, замість чимскоріше евакуювати людей з чорнобильської околиці, запевняв їх, що їм нічого не станеться, і робив це тільки тому, щоб таким чином зменшити відповідальність режиму за катастрофу.

На пленумі був присутній Ґорбачов. З його слів виходить, що ЦК КПСС Щербицького проти його волі не усунуло та що Щербицький дійсно відходить з огляду на його стан здоров'я. Це виглядає правдоподібно також і тому, що цілий ряд інших членів ЦК хвалили його за його працю. Розпочав Ґорбачов, а за ним слідували члени Політбюра та перші секретарі обкомів партії. Коли пішов на „пенсію" Шелест, тоді ні одна людина йому не подякувала за його працю. Цілком навпаки! Його недавні співробітники нагло відкрили, яким він був... поганцем.

Кандидатуру Володимира Івашка на першого секретаря подав сам Ґорбачов. Він вправді запевнив присутніх, що перед пленумом він радився з багатьома людьми, та це не зміняє суті про те, хто в дійсності є керівником КПУ і якими облудними є декларації про „суверенність" України — термін, що його останніми часами дуже часто вживають. Про людське око, на пленумі висунули ще одного кандидата.

Багато наших людей і там і тут думали, що Ґорбачов уже давно хотів українцям зробити приємність і позбутись Щербицького та не мав для того сили. Треба надіятись, що тепер нарешті люди ті перестануть говорити цього роду теревені.

Люди теж думали, що нове керівництво партії стане дбати більше про національні інтереси українського народу. На те воно напевно не заноситься.

Уже під час цього самого пленуму новий перший секретар поробив заяви, що їх напевно з приємністю слухав Ґорбачов. На думку Івашка, „...розбрід і хитання на революційних етапах історії для партії згубні. Нині, як ніколи, неприпустимо втрачати політичну ініціятиву, плисти за течією. (...) ...ніякою мірою необережним словом або вчинком не сприяти тому, щоб у нашій республіці виникла якась конфронтація на національному ґрунті (Він, мабуть, мав на думні кличі, в роді „москалі, геть з України". -ММ.)". Не забув він зазначити, що Украї на є „в єдиному народногосподарському коплексі країни". Це його ідея про економічну суверенність України. Правда, він говорив про забезпечення всебічного розквіту української культури, та при тому не забув про задоволення національно-культурних потреб представників усіх націй, очевидно, маючи на думці росіян та зрусифікованих українців.

Наставлення Івашка до українізації виявилось теж на пленумі ЦК 20-го жовтня. Виступив там перший секретар правління Спілки Письменників України Ю. Мушкетик з дуже гострою обороною української мови і культури. Він, між іншими, зробив таку заввагу: „Державністю ми мусимо захистити українську мову від загибелі. Російська мова розвивається широко, не потребує захисту". На цю тему у своєму заключному слові Івашко сказав: „І тут треба підкреслити, що ми не підемо шляхом крайнощів, бо вони призводять до того, що ми вже бачили в Молдавії, Естонії та в інших республіках. І про це слід обов'язково говорити народові. Тут товариш Мушкетик Г. М. казав про таку звану „українізацію" України. Неспроста, товариші, „запущена" кимось („націоналістами" -ММ) ця термінологія. Це ж, дійсно, нонсенс. Ми — люди різних національностей („какая разніца?" —ММ) — живемо на Україні. Більшість з нас українці. Яка ж може бути 'українізація' української держави?" (Цей чільний представник українських нігілістів дуже добре знає, що діло тут не в українізації фіктивної української держави, а в українізації українського народу. Але й теза про те, що російська мова, як, скажімо, і молдавська, польська, грецька чи будь-яка інша, не потребують уваги, ця теза невірна і, я б сказав, така ж шкідлива, як і теза про „українізацію".

Отже на фронті українізації нічого не змінилось. Від призначення Івашка першим секретарем ЦК КПУ минуло уже три місяці. Протягом того часу в адміністрації України не було ніяких персональних змін, які вказували б, на зміну курсу в національній політиці адміністрації України. Треба теж пам'ятати, що члени Верховної Ради УССР — це

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Бризгун-Соколик

Квартет ім. Миколи Лисенка з Києва в Торонто

Від 5-го до 6-го грудня квартет ім. Миколи Лисенка в Торонто дав два концерти з різною програмою. Цей квартет — немолода мистецька одиниця, він уже існує 36 років. Члени цього квартету — Анатолій Баженов і Олександер Кльочков — скрипки, Юрій Холодов — віоля та Віктор Гайдук — віольончеля — відвідали з концертами Німеччину, Францію, Польщу та навіть Африку. В Канаді вони були перший раз.

У своєму репертуарі цей квартет має понад 250 творів, від клясики до сучасних композиторів включно. Виконує також багато творів українських композиторів, багато з того — прем'єри. Квартет ім. Миколи Лисенка був лавреатом 7-го Міжнародного Конкурсу в Будапешті в 1963 році. Юрій Холодов, який у квартеті грає найдовше, бо вже 28 років, був учасником цього конкурсу. Квартет здобув багато інших нагород та признань. Польська, французька і т.д. преса писали зі захопленням після виступів та казали, що квартет ім. Миколи Лисенка стоїть на рівні найкращих камерних ансамблів у світі.

Дня 5-го грудня квартет виступив в церкві св. Анни. В програмі була Партита ч. 3 Мирослава Скорика. Це була північноамериканська прем'єра. Партиту Скорик написав ще в 1973 році, в пятьох коротких частинах контрастних характерів. От 2-га „Квазі вальс" — з еспанським присмаком, при сухому, ніби ґітаровому акомпаньяменті. Чи „Капрічьо" — де малий мелодійний мотив грайливо перекликався з темпераментним ритмом. У „Пасторал" — ніжна лірична мелодія зростала з інтензивністю аж до драматизму і переходила у спокій... Твір дуже цікавий і приємний.

Квартет ч. 3 „На читання Достоєвського" — Володимира Губи — був прем'єрою поза межами залізної завіси. Твір у тьох частинах: „Лябирінт", „Хорал" та „Сни". „Лабіринт" — створив настрій неспокою тремолями та хроматикою, аж ніжний мотив заник у мерехтінні... В „Хоралі" — чудесний сумний початок, який переходить у резигнацію і врешті у приречення... У „Снах" — чудова мелодія скрипки-віолі — і віольончеля при наче „мерехтінні" першої скрипки, і нарешті всі чотири інструменти зливаються в прекрасному хоралі з церковним мотивом. Твір надзвичайний! Цей твір чи не найбільше подобався усім присутнім з програм обидвох вечорів.

На закінчення програми Квартер ч. 9 Бетовена. Цей твір, хоч виконаний стильово, після Губи „не взяв за серце" слухачів.

Але виконавців зі сцени не випускали! Оплескам не було кінця! На додаток ми почули знаменито виконане „Анданте кантабіле" — Чайковського, темпераментний чудовий твір Зноска-Боровського „Українські музики" та на здивування всіх — „Саммертайм" — Ґершвіна!

У середу концерт відбувся у церкві св. Андрея. В програмі був Квартет Ц-дур „Дисонанси" — Моцарта та Квартет ч. 2 Валентина Сильвестрова, виконаний вперше в Торонто, написаний щойно минулого року. Композитор вміє створювати атональністю та ритмічними несподіванками цікаві звучання, які наче малюють кольори, та свою ніжністю і таємничістю викликають давно призабуті спомини, насталгію... Твір прекрасний!

На закінчення програми прозвучав повний емоцій та поривання Квартет а-моль Брамса. І знову — слухачі повні ентузіязму! На додаток нам подарували виконавці „Гуцульський танок" — Скорика, „Саммертайм" — Ґершвина та Фінал Квартету Моцарта в Ґ-дур.

Обидва концерти зманеніті. Головно всі захоплені творами українських композиторів, яких ми досі не мали нагоду в Торонто почути. Квартет дійсно незвичайний. Виконує твори з прецизністю, музикально, з чудовою динамічною елястичністю. Їхній ентузіязм передається на слухачів...

На жаль, публіка не дописала, мабуть рекляма була недостатня. Дві окремі двомовні програмки, з виясненням творів та інформацією про композиторів були б дуже добрі, якби українська програма мала мовну коректу, і зміст був більш зрозумілий.

Хотілось би знов незадовго почути квартет ім. Миколи Лисенка з Києва з новою програмою!

Юрій Р. Рибак

ЕТИКА ТА БИЗНЕС

На початку нашого століття, бо у 1904-05 роках появилися були есеї одного з основників модерного напрямку соціяльних наук Макса Вебера (1864-1920) професора німецьких університетів у Фрайбурґу, Гайдельберґу та Мюнхені. Він же у своїх есеях п.з. „Протестантська етика та дух капіталізму", хоча пpoгоджувався зі зиском бизнесу, то все ж таки ставив його під вплив обережного, систематичного, раціонального плянування та дисципліни. Він теж присвятив особливу увагу питанню наскільки релігія та культура впливають на поведінку суспільности у кристалізації її економіки. І коли від того часу минуло 95 років, то деякі спостереження Макса Вебера ще залишили досі свої незатерті сліди, себто часу, що його перебивали дві світові війни, в якому переживались нові економічні теорії, а під впливом технологічної революції людський ум намагається думати модерними категоріями... І коли світ зміняється наче б у калейдоскопі, то етика в основному зберегла свою стійкість. Без огляду, якою мовою вона не заговорила б і які шати не вдягала б етика надалі продовжує свою непохитну позицію освітлену моральною відповідальністю.

Сьогодні не тяжко зустрітись із перекрученим поняттям етики. Може найбільшого розголосу в ЗСА здобувають переслухання у Конґресі, де часами оскарженого позбавляють його становища, не зважаючи на його протест, що він буцімто не провинився супроти етики.

Нині теж можна зустрінути вияви браку етики. Тут можна покликатися на засоби загальної інформації, які повідомили, що деякі лікарі, як співласники лябораторій, вимагали від своїх пацієнтів дорогих перевірок-тестів. Знову ж недавно Кларк Кер — колишній президент Каліфорнійського університету публічно настоював, щоб устійнити правила етики для професорів університетів тому, що, вони мовляв, оголошують передчасно ще незовсім остаточно перевірені досліди і продають їх компаніям ради слави і гроша.

Говоримо про етику, але що властиво саме слово „етика" означає?... Згідно зі словниками „етика" у загальному — це „моральний вибір" або „справедливе поступовання", себто вона підпадає під вплив контролі зовнішніх чинників або є вислідом строгого приготування. Та не всі погоджуються вповні з цим поясненням і вважають, що етика не має нічого до діла зі зовнішнім впливом, а радше з тим, що відбувається потаємно внутрі людини, себто речі, які вона відчуває добрими або злими... Є теж погляд, що етика не має нічого спільного зі законом. Ось колишній американський головний суддя Ірл Ворен назвав етику „законом поза законом". Він же вияснив це приблизно так: Батько може назначити своїх дітей як спадкоємців майна і суд це затвердить. Але суд не може примусити, щоб діти були добрими одні для одних. З цього ж висновок, що етику, годі кермувати законом, а тільки внутрішнім почуванням та внутрішньою постановою.

Коли ж нині пересічна людина слідкує за поведінкою бизнесу в економіці вільного товарообміну, то завважує речі, які виглядають нарушенням основних елементів етики. Чи тут дійсно мова про щось неетичне?...

Радше для вияснення, ніж для оправдання поведінки бизнесу пригадаймо, що його побудова спирається на трьох основних колонах, а саме: конкуренція, заробіток та гордість. Ці колони це силою обставин накинена спонука для впоркснення енергії у кожне американське підприємство, бож кожний бизнес мусить подолати внутрішні труднощі зі сильною конкуренцією, мусить притому виявити зиск і мусить викресати почуття гордости до свого продукту. Це все звучить дуже гарно у теорії. У практиці кожний бизнес має свої етичні „проблеми". Внутрі поведінка працівників, назовні несправні услуги чи сумнівна якість товару, чи недотримання обіцянок, головно коли йдеться про зворот, навправки чи запасні частини... А вже переборщування у реклямі навіть коштом конкуренції займає окреме місце.

Для прикладу звернімо увагу на т.зв. „порівняльну рекляму", яка віддзеркалює новий підхід у цій ділянці. Спершу показують продукт конкуренції, відтак власний, а в порівнянні обох очевидно підкреслюють позитиви власного продукту. Це можна завважити у фармацевтичній ділянці як теж в автовій індустрії. І коли у цього роду реклямі нікого не ображується, то все ж таки порівнянням підкреслюється нижчість продукту конкуренції. І глядач — бо звичайно це є на телевізії — відчуває, що тут не все гаразд. І мимоволі може зустрітись з таким самим неприємним почуттям як, скажімо, у приватному житті, коли знайома чи знайомий підкреслюють свої „вищості" порівнянням із іншими?... При цій нагоді згадаймо, що український народ вже давно збагнув моральну суть етичної поведінки, адже радить кожному: не роби другому те, що тобі немиле!

Коли ж на світомому бизнесовому форум зустрічаються дві культури, то вони можуть стати причиною дилеми. Є, бо, держави, де хабарі вважаються частиною трансакції і є держави, які судять у себе своїх бизнесменів, бо їм строго забороняється це робити незалежно від обставин.

Етично здоровий бизнес має громадську відповідальність, бо прихильники та борці за „етичну Америку" вважають, що він є носієм етики і має силу та спроможність впливати на американську суспільність у всіх її проявах життя.

КОМПАНІЯ КАМПО, ЯКА є власником таких великих крамниць як Блумінґдейл, Ейбрагам і Штравс, Джордан Марш та цілого ряду інших, стоїть на границі банкрутства. У вівторок ввечері директори Кампо зустрілися в Торонто для обговорення критичного стану, в якому опинилися їх американські субсидійовані компанії. Питання можливости вирішення їх скрутної заборгованості або звернення до американського суду для справ банкрутства за охороною залишається покищо відкритим. Кредитори радять компаніям звернутися негайно за охороною згідно із статтею 11 Федерального банкрутського кодексу, який охороняє банкрутуючу компанію перед кредиторами поки ця компанія розпрацьовує фінансовий плян та реорганізацію.

Андрій Качор

Ю. ПАВЛИКОВСЬКИЙ ТА ЙОГО КООПЕРАТИВНІ ІДЕЇ

II.

Ю. Павликовський стає у проводі т. зв. першої бригади кооператорів, яка створила в історії української кооперації „нову економічно-суспільну школу", яка всю свою працю базувала на власних силах народу.

Свою кооперативну працю зачав у 1920 році, як член Управління Ради „Народної Торговлі" і програмовий референт Крайового Комітету Організації Кооператив (ККОК) у 1921 році, а від 1922 року аж до закінчення Другої світової війни (1944) стояв на чолі проводу Української Кооперації, як голова Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, головної і найвищої централі української кооперації в Західній Україні. Рівночасно, він не покидає праці для „Сільського Господаря", очолює його як голова в 1924-1930 роках, а відтак виконує обов'язки заступника голови. З цієї позиції, і як провідний діяч української кооперації, стає віцепрезидентом Ради Збіжжевої і Товарої Біржі у Львові (1924-39), членом Державної Кооперативної Ради у Варшаві (1924-39) і член Хліборобської Ради у Варшаві та Хліборобської Палати у Львові та член різних економічних комісій в польському парляменті, заступаючи інтереси українців перед польським урядом.

Щоб прожити заробляв працею в „Народній Торговлі", де був спершу директором до 1933 року, а відтак начальним директором до 1939 року. У тому ж часі він був головою Надзірної Ради „Маслосоюзу (1926-1944), членом Надзірної Ради „Центробанку (1925-39), членом Надзірної Ради і Контрольної Комісії Земельного Банку, членом Головного Т-ва „Просвіта" та її проводу в 1920-24 роках, членом „Сокола-Батька" від 1907 до 1939 року. Він також викладав на тайному Українському Університеті, в Духовній Академії, на Вищих Економічних Курсах „Рідної Школи", був дійсним членом Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка.

Ю. Павликовський брав активну участь і в нашому політичному житті. Вже від студентських часів належав до Української Національно-Демократичної Партії, що була провідною партією в Галичині. Спершу належав до Центрального Комітету і його Екзекутиви, а згодом і до Президії як заступник голови партії (УНДО). Від цієї партії був обраний сенатором у 1930 році до польського сенату і був віцепрезидентом Української Парляментарної Репрезентації до 1938 року.

Громадську і кооперативну працю Ю. Павликовський продовжував під час Другої світової війни (1940-41) в Кракові, де відновлює працю РСУК з Відділами в Кракові і Люблині, а відтак у Львові (1941-44). На еміграції, в Німеччині, він очолив Об'єднання Українських Кооператорів, центральне Об'єднання Українських Кооператив „Унія", викладав господарські предмети в Українському Технічному Інституті і в Українському Вільному Університеті, як звичайний професор, але про цю працю треба було б окремо писати.

Ще коротко спинимося над його кооперативними ідеями, які є дуже актуальні тепер не тільки для українських кооператив у діяспорі, але і для нового кооперативного руху в Україні, що тепер народжується.

• • •

Ю. Павликовський збагнув, як ніхто інший, саму суть кооперативного руху, що поширився у другій половині XIX сторіччя в цілій Західній Европі, а саме:

Метою кооперації є морально і матеріяльно допомагати своїм членам поліпшити їх добробут, скріпити їхню господарську базу, потрібну їм для заспокоєння їх матеріяльних і духовних потреб, щоб вони могли краще і певніше взяти свої господарські та культурні справи у свої власні руки.

Щоб цю свою мету кооперація могла виконати, вона в основу своєї праці мусить поставити позитивні і реальні господарські услуги своїм членам, своїй громаді, свому цілому народові. А гаслом її праці має бути девіза: служити, а не панувати. Виходячи з таких засад, Ю. Павликовський, у своїх промовах і статтях, ще в 1920 році, закликає кооператорів удуховлювати господарську працю української кооперації, тобто не вважати її ціллю самої по собі, але як дуже важний засіб, що веде до всеукраїнської мети народу. А далі він твердить, що кооперація зможе заняти у народному житті відповідне місце, якщо вона буде одним суцільним організмом і коли всі види кооператив будуть виконувати роботу скоординовано під проводом одної централі, а всі разом, в товариській співпраці, будуть мати на увазі добро цілої нації.

А за добро нації, в розумінні Ю. Павликовського, треба вважати все те: — „що скріпляє націю (чи народ) як одну самостійну цілість серед других народів:

— „що помагає її самостійному господарському і культурному розвиткові;

— що підносить її духовну і матеріяльну творчість і ступінь заспокоювання її моральних і матеріяльних потреб;

— що скріпляє тугість народу і внутрішню гармонію у співпраці всіх шарів громадянства;

— що допомагає народові у творенні власної культури й цивілізації як висліду духовного наставлення праці народу".

Це і вся суть програми Ю. Павликовського, якої він притримувався як фактичний голова і керманич української кооперації в Західній Україні і довів її до великого розквіту, створюючи з неї могутній господарський чинник у цілому українському національному житті.

Ці, або подібні, засади кооперативної праці повинні бути основою для відновлення українського кооперативного руху тепер в Україні. Кооперація в Україні має допомогти українському народові створити в Україні „новий український господарський світ", світ господарського добра й моральної краси, який допоможе народові мати власну державність і повну суверенність, що дай Боже!

КОНКУРС

Виховна референтура при Головній управі СУА з нагоди Декади Української Мови проголошує конкурс:

1) Категорія: На написання твору для дітей (казка, оповідання, п'єса тощо — прозою або віршом).

2) Категорія: На уложення книжечки для замальовування кредками з рисунками українського характеру для дітей дошкільного віку.

Перша нагорода 500 дол., друга 300 дол., третя 100 дол. Реченець конкурсу — 31-го грудня 1990 року. Твори слід пересилати в трьох копіях під псевдонімом, а прізвище подати окремо в запечатаній конверті на адресу: Olha Trytyak, 360 N 41st St. Allentown, Pa. 18104.

ЧИННИКИ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ Перу подали до відома, що у вівторок, 9-го січня, група мужчин озброєних машиновими крісами вбила колишнього міністра оборони Льопеза Альбуджара. Вбивство доконано на передміській вулиці столиці Ліми, де Л. Альбуджара проживав після того, як відійшов з посту міністра оборони в травні минулого року. Офіційні чинники твердять, що це діло підпільної маоїстичної організації „Світлий шлях", яка впродовж 10-літнього існування вбила коло 17,000 осіб.

Адміністрація...

(Закінчення зі стор. 2)

люди, підібрані клікою Щербицького. І тому в ділянці українізації вони напевно не ідуть слідом балтійських народів. Вони з найбільшою неохотою роблять українцям тільки ті поступки, що їх українці можуть від них „витиснути".

Звичайно, закону про мову не можна було оминути, та в порівнянні з іншими поневоленими народами, він є мабуть найслабшим. Закон цей у кожній ділянці допускає, що на бажання населення урядовою мовою може бути інша чим українська мова. Цею „іншою" мовою є, очевидно, російська мова. Проблема ця дуже добре схоплена в заяві правління Т-ва Української Мови ім. Тараса Шевченка:

„2. Разом з тим проєкт закону, який і так був суперечливим і недосконалим, зазнав значного погіршення в ході прийняття, через що закон виявляє виразну тенденцію до утвердження горезвісної теорії двомовності, що не ґарантує республіці національно-культурного суверенітету і не забезпечує українській мові повноцінного функціонування в усіх сферах суспільного життя на Україні.

3. Обговорення проєкту закону про мову у пресі та на сесії Верховної Ради УССР показало, що в українському суспільстві є сили, які упереджено ставляться до законних національних прав (Нарешті наші націонал-комуністи, замість цитувати Леніна, завважили, що й українці можуть мати законні національні права —ММ) та потреб українського народу і прагнуть зберегти теперішнє несправедливе становище чи навіть погіршити його. У виступах на сесії деяких депутатів виразно виявився імперський, великодержавний погляд на сучасне та майбутнє української нації. Дехто з таких промовців на сесії вдавався до погрозливих натяків. Під тиском цієї частини Верховної Ради УССР у закон про мови внесено чимало обмежень для відродження, розвитку та повноцінного функціонування української мови, зокрема у сфері вищої освіти, науки й техніки.

4. Принцип державного статусу мови, як сказано в заяві відповідних комісій Верховної Ради УССР про проєкт закону, означає, що 'українська мова має стати офіційною мовою роботи, діловодства і документації державних, партійних і громадських органів, підприємств, установ і організацій республіки, а також мовою їх взаємовідносин'. Закон про мови, допускаючи паралельне вживання в цих сферах російської чи інших мов, порушує вищезгаданий принцип.

5. Значну частину функції державної мови законодавчо передано мові некорінній. Ряд статтей передбачає можливість заміни в офіційному спілкуванні державної мови на російську або їх паралельне використання, що на практиці означатиме нерівноправне суперництво між ними, узаконення теперішнього становища і дальше витіснення говірки і втрати нею етнотворчої та державотворчої функції.

6. Товариство виступає за утвердження української мови як мови міжнаціонального спілкування в УССР. У суспільстві, в якому національний суверенітет є реальністю, державна мова автоматично бере на себе функцію мови міжнаціонального порозуміння на своїй споконвічній території. Інакше ця мова перестає бути державною. Однак перша частина статті 4 закону про мови в УССР фактично суперечить прийнятій статті 73 конституції УССР".

Кліка Щербицького-Івашка показала теж свої дійсні наміри відносно українізації постановою, що з другого кварталу 1990 року часопис „Радянська Україна" ...слід було в би давати українською і російською мовами". Також 'Культура і Життя' та 'Радянська Освіта' мали б злучитись разом. Ю. Мушкетик та перший заступник секретаря парткому Київської організації СПУ вислали листа до ЦК КПУ, де, між іншими, кажеться: „Отже, рішення про двомовність газет свідчило б про політичну недосконалість партійних керівників, про те, що перебудова на Україні не тільки буксує, а й котиться назад. ...Одне слово, за такого стану речей найважливіші положення нового закону 'Про мови в Українській ССР' залишилися б чистою фікцією. ...Різке падіння української частини тиражу „Вечірнього Києва" після його переведення на двомовність недвозначно засвідчило намір будь-що задушити національні видання в обіймах казенного „інтернаціоналізму". ...Наполягати ж на тому, щоб періодичні видання, які призначені для цілих великих областей, а тим паче всієї республіки, виходили не державною мовою, є фактичним прямим порушенням прийнятого Верховною Радою Української ССР закону". Тут цікаво завважити, що автори листа грозять адміністрації реакцією українських прапороносців, мовляв .....дублювання головних українських газет російською мовою в нинішній суспільнополітичній обстановці тільки підігрівало б нездорові настрої серед населення УССР".

Виходить, що Івашко і компанія розраховують на довготривалість монополю імперської КП СССР та на слабість патріотичних елементів в Україні. Та не є виключене, що недалека весна може принести їм досить неприємні несподіванки.

У ПАМ'ЯТЬ МОГО НЕЗАБУТНЬОГО БАТЬКА

бл. п.

ЯРОСЛАВА СКЛЕПКОВИЧА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Миколая, Пассейк, Н. Дж.

у століття уродин — понеділок, 15-го січня 1990 р. о год. 6.15 ранку
у двадцятиліття смерти — неділя, 28-го січня 1990 р. о год. 11.00 ранку.

Про молитви просить
син — ОЛЕГ з РОДИНОЮ

ПОДЯКА

Дня 26-го листопада 1989 р. відійшли у Вічність моя Дорога Дружина

бл. п.

ПАРАСКЕВІЯ ВАСЮТА

Цією дорогою складаю щиру подяку Всечеснішим о.о. Левові Любинському пароховї церкви Пресвятої Трійці в Кергонксоні, о. Омелянові Шараневичеві за відслуження похоронних обрядів та прощальні слова над домовиною.

Рівнож щира подяка о. Петрові Федорчукові за відправи на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Щира подяка за прощальні промови в похоронному заведенні д-р Стефанії Барановській від Союзу Українок та Миколі Василикові від Самопомочі. Рівнож щира подяка за прощальні слова на тризні Осипові Безкоровайному, Миколі Вітенкові з рамени ОЧУСУ, та Кузинці Лідії Хемій. Дякую нашій громаді, що так чисельно провожала Покійну на Вічний спочинок. Безмежно вдячний за постійну щиру поміч а в часі мого горя зокрема Родині Палюх. Щира подяка за вінки і квіти від родини і організацій. Щира подяка Михасі Баран що провела збірку „Замість Квітів" на такі цілі:

1. На Служби Божі зложили 320 дол. слідуючі особи. (збіркова листа залучена).

2. На Музей в Ню Йорку зложили 290 дол. слідуючі особи (збіркова листа залучена).

3. На пресу „Шлях Перемоги" зложили 505 дол. окрему подяку поіменно поміщено зразу у тому ж часописі.

Загальна збірка дала суму 1115 дол.

Нехай ласкавий Господь нагородить Вас Усіх своїми ласками, а в моїй пам'яті останусь безмежно вдячний за Ваші Щирі Молитви, поміч та пожертви.

Муж Васюта Теодор

НА СЛУЖБИ БОЖІ ЗЛОЖИЛИ:

Родини і особи: Давидко, Дудинські, Барбара і Орест Дудинські, Гандзій, Рипчак, Тутка, Хорчишин, Паращук, Швойка, Мац, Кашуба, О. Мілян, Шлюсар, Слабідські, Палюх, Назаркевич, Копчур, Бахір, Осип Безкоровайний, Равлюк, Анна Ковальчук, Неілко, Маґновські, А. Бущак, І. Мекуляк, Походай, Вітенко, Марія Соломчак, Іван Хемій, Недогода, Вовчук, Марія Круг. Разом 320 дол.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЮ ЙОРКУ:

Зложили: родина Слабіцькі 100 дол., родина Дудинські 40 дол., Наталка Слюзар 25 дол., Василь Бахір, Катерина і Василь Гуменний по 20 дол., по 10 дол. Осип Безкоровайний, Михайло і М. Баран, Оля і Роман Павлюк, Степан Орловський, Степан Кашуба, Марія Круг, Ева і Віктор Новіцькі, по 5 дол. Марія Бирн, Копчук, родина Палюх. Разом 290 дол.

Т. ВИРСТА У МОНТРЕАЛІ

Монтреальська публіка мала нагоду вдруге гостити відомого мистця з Парижу Темістокля Вирсту, виставка якого вудбулася 13-15-го жовтня 1989 року в приміщенні української резиденції при 8-їй авеню на Роземонті.

Ініціятиву влаштування виставки взяла на себе Олеся Чехут, покійна мати якої Орися Судчак була великою ентузіясткою творчости Вирсти, тим більше, що вони обоє уродженці чарівної зеленої Буковини. Виставку відкрила Леся Чехут, а слово про мистця сказала Марія Логуш.

Було виставлено коло 55 картин малого і середнього розмірів, абстрактного характеру. Темістокль Вирста здобув належну славу в світі саме такими картинами, бо вони йдуть з духом часу. Він — мистець постійних шукань і впродовж усієї творчости міцно тримався свого світосприймання, себто заставляє глядача поринати в уяві далеко поза реальний світ. Коли в літературі ми маємо прозу і поезію, то в малярстві Т. Вирста є поетом. Чи це зумовлене тим, що він народився на Буковині серед краси Карпатських гір чи вродженим відчуттям сплітає мережива кольорів так досконало й віртуозно, що вони чарують своєю загадковістю й полонять глядачів красою. Вони справді надзвичайно поетичні. В літературі твір треба прочитати, щоб сказати чи він нам до вподоби, чи ні. Образотворче мистецтво має ту добру сторінку, що ми його відразу бачимо й можемо збагнути, що мистець хотів сказати. Ми, правда, звикли традиційно бачити на картинах конкретний образ — краєвид, квіти, людей, звірів. Але як представити внутрішні почуття: радість, біль, смуток, природні явища, зокрема те, що відбувається в космосі, в далеких небесних просторах. Отож мистець, що значно гостріше відчуває й сприймає все, що бачить і линє своєю фантазією вперед, у майбутнє, а в результаті цього ми маємо абстрактне мистецтво.

Говорячи про останню виставку, мистець показав дещо відмінні тенденціями картини — одні малого формату, мальовані акриліками та оліями, в яких Вирста щедро сипле шерокою палітрою кольорів, добре згармонізованими і вони нагадують буйний рослинний світ. Інші — це більші розмірами, металізовані композиції, де лагідні, ясні кольори наближують їх до якихось таємних явищ, до джерела життя — самого сонця. Переважно всі твори мистця віддзеркалюють сильні емоційні переживання, які переносяться на глядача й не залишають його байдужим. Під впливом малюнків Вирсти глядач мандрує в незбагнений світ, в якому стільки таємниць й краси, що їх так майстерно зображує чародій Вирста. Хочеться знову й знову пірнути в уявний світ мистця, збагнути візію його, бо такою силою вдаряють вони по струнах душі. Про оцінку творчих досягнень нашого мистця промовисто говорять численні голоси видатних мистецтвознавців, які з великим захопленням розповідають про творчий шлях Т. Вирсти та про його численні виставки в передових галеріях світу: Франції, Швайцарії, Великобританії, Німеччини, Голляндії, Данії, Італії, Японії та інших.

Оглядаючи надзвичайно естетичний каталог з нагоди 15-річної творчости мистця, знаходимо тут цілий ряд надхнених оглядів творчости Вирсти, з яких хочеться навести бодай кілька уривків.

З нагоди виставки в Берні, Швайцарія, в 1964 році Ернест Кігль у вступі до каталогу пише: „Країна, де народився Вирста, носить дивне, буколічне ім'я, майже казкове: Буковина. Вирста провів своє дитинство серед карпатських краєвидів. Після студій у різних академіях мистецтва, в 1950 році оселився в Парижі, що стає його новою батьківщиною. Його уподобання, характер і зацікавлення ведуть його у серце мистецького Парижу — Монпарнас, де він улаштовує ательє. У надзвичайному світі, що являє собою Париж, Вирста знайшов відповідний духовий грунт для розвитку свого потужного таланту".

В журналі „Ла галері дез Ар" автор статті пише про мистця: „Вирста малює на різноманітні теми у світі ритмів і форм. Природа, яку відображують його полотна — це природа, збагачена космічними і трансцедентними джерелами. Їх багатство свідчить про могутнє духове й свідоме життя. Малярство Вирсти, оскільки воно дає вислів „невловимому" викликає картини тих таємних куточків світу, які завтра можуть стати видимими. Те, що приносить духовна підсвідомість творам мистя, є надзвичайно важливим: мистець дає більше і краще тоді, коли черпає із цього багатющого джерела. У Вирсти далеко ще до вичерпання цього джерела. Сили, які збагачують його, є живі й глибокі. Перш за все — це великі карпатські ліси, серед яких народився мистець".

Моріс Леметр з нагоди виставки у Парижі в 1965 році пише в каталозі: „Критики завжди були згідні відзначити маляра Вирсту за солідність його композицій, незвичайне багатство його творів дають нам нагоду відтворити поетичний настрій завдяки плястичним, кольоровим і структурним засобам".

І ще одна прекрасна стаття в каталозі з виставки в Парижі 1966 року — Валлемара Ґеорга: „Чи малюнки Вирст — це казкові картини природи чи віддзеркалення чудових внутрішніх пейзажів? Його видіння і сни проявляються аналогіями й порівняннями. Тут Вирста справжній чародій. Виставлені картини основані на вільній композиції. Вони надхнені життям у його універсальному обсязі. Це — гейби ланцюг окремих взаємно пов'язаних творчих фраз, що витікають одна з одної. Теми зображують духовний стан, джерело якого близьке й далеке. Завдання глядача — сприйняти перші імпульси душі мистця за свої, потім вільно розвинути їх у твореній ним атмосфері й пережити всі етапи творчости частинками й цілістю". Здається, що важко щось більше додати до цих красномовних висловів передових людей в образотворчому світі. Можна лише побажати, щоб наша українська публіка перескочила бар'єру старого мислення й спромоглася дивитися новими очима на сучасне мистецтво, яке досі здавалося їй незрозумілим, а яке насправді (звичайно, не в усіх мистців) досягнуло вершин образотворчого вислову в розумінні тих глибинних почуттів, що їх не можна нічим передати, хіба тільки художніми кольорами, залежно від фантазії творця даної картини. Мені здається, що я не перебільшу якщо скажу, що Темістокль Вирста унікальний в нашій сучасній, кількісно небагатій, громаді абстрактних мистців, який ішов твердо вибраним шляхом, не спокушаючись на дешеву популярність.

Виставка в Монтреалі залишила по собі позитивний відгомін, і ті, що відчули виняткову вартість творчости мистця, придбали собі його картини. На виставці був присутній маестро з дружиною Орисею, яких численна публіка щиро привітала. На закінчення мистець розповів надзвичайно цікаво про свою творчість і подякував присутнім за таку теплу зустріч, другу з черги, в Монтреалі.

Леся Чехут подякувала всім, хто допоміг у влаштуванні цієї виставки й запросила присутніх до гутірки з мистцем при вині й закусці, приготованій Марійкою Гладилович.

Марія Логуш

Мистець...

(Закінчення зі стор. 1)

ває усі події сьогоднішнього дня, він активний член НРУП, учасник демонстрацій у Львові і здається з його розповіді, що йому не було легко саме тепер виїжджати з України, але... не міг опертися спокусі побачити вперше західні країни та пізнати життя на американському континенті, а в ньому життя української громадськости. Все ж усі його думки та почування там, в Україні, а що він „говорить" пензлем та мистецьким талантом, тому старається тепер тут переляти на канву те, що бачив і пережив останні місяці у Львові. Працює, як розповідає нам тепер, важко, щоб показати на своїй першій виставці в Торонто, що відбувається у двох останніх тижнях грудня все це, що без застережень можна назвати історичними подіями, які сколихнули глибоко кожним українцем. Ото ж там і сотки людей на демонстраціях, і походи, і вперше від 1944 року видні на кожному місці національні прапори.

Жаліємо, що ми не будемо мати можливости побачити ці твори мистця, а коротка розмова і шкіци на кусках паперу ніяк не дають повної картини. Але В. Патик розповідає нам, що він не лише хоче передати своїми картинами історію нашого народу, він відомий із своїх експресіоністичних краєвидів, зі своїх мозаїк, рельєфів, олій.

Ми знаємо, що картини нашого відомого мистця знаходяться у музеях та приватних збірках в Україні, але також в ЗСА та Канаді, але такої самостійної виставки, яка відбудеться тепер в Торонто у галерії Українсько-Канадської Мистецької Фундації, ще не було.

На нашій цікавій і милій розмові з В. Патиком, ми однак відкриваємо ще одну вітку таланту українського мистця. Відповідаючи на питання, він безперервно щось малює на папері, який ми йому положили — дивимося і не можемо не усміхатися. На ньому знамениті карикатури осіб, що сидять довкола нас та навіть не здають собі справи, що вони так дотепно „увіковічнені". Цей кусок паперу беру зі собою до Ню Йорку, як цінну пам'ятку зустрічі з Володимиром Патиком.

Святий Миколай в Маямі

Учні катехизму та української мови при католицькій парафії Успення Пречистої Діви Марії у Маямі урочисто відзначили свято св. Миколая. Про це нагадуватиме їм спільна світлина.

Учні катехизму та української мови при українській католицькій парафії Успення Пречистої Діви Марії у Маямі за ініціятивою Михайла Івашкевича, директора школи катехизму, та Дзвінки Швед, директорки школи українознавства, улаштували 10-го грудня м.р. день Миколая, що відбувся в залі українсько-американського клюбу.

Малеча виступила з оригінальною музичною казкою „Зачарована ялинка" авторства Ліни Григор-Гулутсен з Канади. Виступ, який приготовила Дзвінка Швед, був особливо розчулюючий, тому що більшість дітей парафії не володіє українською мовою, але все таки їхні родичі розуміють вагу різдвяних звичаїв та хочуть, щоб їх діти вчились української мови.

Казка, яку голосно та з ентузіязмом відспівали діти, розказує про чарівно освітлену ялинку в різдвяний вечір, коли Івась та його родина споживають святу вечерю. Саме з цього почалося оповідання про багаті і різноманітні традиції українського Свят-Вечора. Це пригадало багатьом, як вони самі колись чекали першої зірки, поки сідали до святої вечері. У програмі взяло участь 29 дітей. Це показує, що не всі українські мешканці Маямі є емерити.

Свято також прикрасили українські танцюристи під керівництвом Дани Максимович, котрі виступили перед святим Миколаєм. Прекрасні колядки виконали Дана та Керин Максимович та Ганя Максимович-Лотоцька разом з мужем Володимиром, а гості колядували разом з ними.

Імпрезу відкрив отець парох Стефан Зарічний, а закрив гість з півночі, отець шамбелян Мартин Канаван. Михайло Яремко у єпископських ризах обдарував дітей дарунками — він був наш св. Миколай, а Роман Швед вів програмою.

На закінчення Дзвінка Швед подякувала учителям і родичам за поміч у підготові імпрези, а особливо Ксіомарі Красносельській і Анні Ґрін за спеціяльну поміч, а діти вручили учителькам квіти.

Михайло Івашкевич дякував всім англійською мовою, згадуючи численну публіку та смачний обід, приготовлений „шефом" Павлом Ґаладзою і родичами, а також дякували Українському Народному Союзові за подарунок — книжки для дітей — та Іванові Максимовичеві за подарунок — багато вирізьблених ним речей на продаж — заробіток для шкіл релігії та українознавства. Та найбільша подяка Господареві за його благословення нашої парохії в Маямі.

Т. Красносельський

СПРОСТУВАННЯ

У статті „Зростають колекції Українського Музею в Ню Йорку" („Свобода" з 27-го грудня 1989 року) помилково подане прізвище колекціонера, що подарував музеєві 67 експонатів. Його прізвище є д-р Олександер Стрільбицький. — Ред.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК НЮ ЙОРК — ГАДСОН ВЕЛЛІ СК 7:2

Не зважаючи на холодну погоду, в неділю, 10-го грудня відбулися першенські ігри III дивізії Космополітальної Ліги Ню Йорку. Перша дружина УСК-у зустріла у себе вдома на грищі Маккаран Парку клюб Гадсон Веллі, з яким виграла високим вислідом — 7:2. Вже до перерви наші футболісти вели 4:0, що його здобули Сантос, Джовел, Ліма і Гарнандес. Після відпочинку гості активізували швидкі контратаки, завдяки яким здобули два ґолі. Напад УСК-у в свою чергу продовжував гарну, технічну й продуману гру, у висліді якої Гернандес стрілив два чергові ґолі і цим самим встановив „гет трик". Кінцевий вислід зустрічі встановив Степан Коваленко — 7:2.

II-га дружина УСК-у в передзмагу закінчила реміcовим вислідом 1:1 з сильним клюбом Сільвер Лейк СК.

Після звітової перемоги I-ша дружина зайняла чолову позицію в показнику табелі ігор III-ої дивізії (група червоні).

С.К.

ГЕТЬ СЛІПЕ НАСЛІДУВАННЯ, ХАЙ ЖИВЕ САМОБУТНІСТЬ!

Під таким кличем появилася стаття в київському спотовому місячнику „Старт" ч. 8, 1989, що її написав заслужений тренер України Мирослав Гирцик

У звітовій статті, що має заголовок „Філія всесоюзного відомства?" Гирцик гостро критикує сучасний стан українського спорту і особливо його залежність від московських спортових інстанцій. Не зважаючи на перебудовчі процеси, Герцик ясно і недвозначно відмічує, що „зміни, які сталися в спорті, зводяться до перелицювань зовнішньої атрибутики, до засвоєння стилю ділової парадности. Суть же збереглася: різноманітні інстанції з багатьох можливих функцій, як і раніше полюбляють функцію контролі, а отже й паперотворчості. Тренери, викладачі зустріли перебудову з ентузіязмом, та чи він підкріплюється діловою активністю? Більшість і досі обмежується балачками, бо не знає, до чого конкретного докласти рук. Зрештою, таки щось визріває... Наш спорт віддавна виконує лише одну з численних своїх функцій — готує збірні команди до Олімпійських ігор та інших великих змагань..."

„Найскладнішою з усіх проблем, продовжує Герцик, думається мені, є децентралізація управління спортовим рухом у пляні реґіонально-національному. Нині структурно-адміністративна залежність спортових організацій України від Державного Комітету Спорту СРСР доповнюється залежністю матеріяльною і навіть кадровою. Розвитком окремих видів спорту в республіці керують, пише Герцик, державні тренери всесоюзного спорткомітету по Україні. Вже сама наявність такої посади відбиває суть відносин у спортовій ієрархії. Україна, відмічує Герцик, є членом ООН, але власних спортових зв'язків не має. Навіть ті поодинокі турніри, котрі їй припадають за вказівкою зверху і в котрих має виступати збірна України, ретельно опікуються, а команда щоразу доповнюється спортсменами з-поза республіки. Часом майже наполовину, як це було торік у Снагівській реґаті (Румунія).

Якось на цій же традиційній реґаті я був свідком розмови між тодішнім головою федерації веслування на байдарках і кану України та його колегою з Югославії. Другий з них запропонував налагодити безпосередні контакти між веслярами України та Югославії й ніяк не міг второпати, чому запрошення на змагання для українських спортовців слід надсилати не до Києва, а до Москви. До речі, ми не використовуємо повною мірою і можливості зв'язків із зарубіжними сусідами та побратимами. У цій справі нам не гріх було б повчитися у колеґ з прибалтійських республік, відмітив Герцик. Пишучи ці нотатки, зауважив: „Якої проблеми в українському спорті не торкнуся — збиваються загальносоюзні. І це тільки утверджує мене в думці, що спорт у нашій республіці не має власного обличчя. Все в ньому далеке від рідного українського ґрунту — атрибутика, діловодство, навчання. Та що там, навіть на торжествах ми нерідко обходимось без гімну і прапора УРСР. Одне слово, ми існуємо, як філія всесоюзного відомства, сліпо наслідуючи як сильні, так і слабкі риси системи. А деж специфіка, альтернативність, ініціятива, врешті-решт?, запитує Герцик. Де свіжі, самобутні, нехай навіть і суперечливі, погляди й дії? Адже ми не просто п'ятдесятмільйонне населення. Ми — народ. І мусимо себе таким усвідомлювати, — закликає автор статті.

Не хотілося б, аби мої думки хтось сприймав як суцільне критикантство. Може, в чомусь впадає в упередженість або об'єктивізм. Але в нещирість — ні!

Радію часові, в який живемо. Вдихаю з насолодою свіжий аромат оновлення. Хочу вірити, що воно не обмине таки й спортового життя", — закінчив свою статтю Мирослав Герцик.

ЗНАЙТИ МІСЦЕ

У київській „Спортивній газеті" з 25-го листопада появився відкритий лист до члена-кореспондента Академії Наук УРСР Петра Толочка та до керівника групи „Звід пам'яток історії та культури", д-ра історичних наук Вячеслава Горбика. Ось скорочений текст цього листа:

„Фізична культура і спорт — неодмінна складова культури в цілому. Однак ця аксіома, ніби й визнана, існує осторонь головної магістралі життя. Як галузь людської діяльности, фізична культура і спорт попри всі гасла перебуває, як тепер з'ясувалося, на залишковому принципі фінансування, а, отже, і визнання... Україна, так вже склалося, у здобутках на фізкультурній і спортовій ниві СРСР — один з головних „пайовиків". Бо саме на її території в різні часи народжувалися корисні починання, спрямовані на впровадження нових форм масової культури. На її території зростали і зростають провідні фахівці галузі в цілому і з окремих видів спорту. Досить сказати, що, маючи на увазі недалеке 60-річчя одного з перших у країні інститутів фізичної культури — тепер Київського — Міжнародна федерація легкої атлетики (IAAФ) розглядає можливість відзначити внесок цього закладу у виховання видатних фахівців, тренерів, спортсменів. А це ж здобутки тільки легкоатлетики. Коли подивитися на внесок України тільки в розвиток видів, які складають олімпійську програму, то побачимо, що, приміром, сучасне п'ятиборство розпочало своє існування в межах СРСР саме на нашій землі. Що наші перші перемоги на олімпіядах в спортовій ґімнастиці починалися саме з української школи... Є прізвища і в інших видах спорту, легендарні вже з огляду на історію виду всесвітню. Це Яків Куценко (важка атлетика), Валерій Брумель (легка атлетика), Валентин Манкін (парусний спорт) і ще, і ще, і ще... А ми ж навіть побіжно не доторкнулися до його величности футболу та інших ігрових видів спорту... Та за лист ми взялися зовсім не для переліку всіх славних імен і навіть не для того, щоб низько уклонитися їм усім за неоцінений внесок у розвиток справи. А для того, щоб тепер, коли настав нарешті час відновлення і відродження культури та історії України, знайти гідне місце фізичній культурі і спортові, як галузі, в житті і в документах. Зокрема, і на сторінках такого літопису, як „Звід пам'яток історії і культури України", який нині складається. Бо ж не можна вважати нормальним явищем той факт, що вся ця галузь поки представлена там однісіньким пам'ятником футболістам київського „Динамо", що загинули під час Великої вітчизняної в Києві...

Звертаючись до вас, ми водночас сподіваємося, що наші слова почують і ті, на жаль, поодинокі історики українського спорту, просто його прихильники, які допоможуть укласти розділ „Фізична культура і спорт" до тієї праці, якою займається керована вами група.

„Спортивна газета" готова взяти на себе ролю координатора в цій діяльності".

Подав (от)